

На основу члана 119.став 1. тачка 1. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр.88/17, 27/18, 10/19,6/20,10/2020,92/2023,19/2025) Школски одбор ПШШ “Јосиф Панчић” Сурдулица на својој седници одржаној дана 04.12.2025.године донео је

Правилник о начину организовања и реализовања вежби,практичне наставе,практичне наставе у блоку, професионалне праксе, феријалне праксе и учења кроз рад

Члан 1.

Циљ правилника

Циљ доношења овог Правилника о начину организовања и реализовања вежби, практичне наставе, практичне наставе у блоку, професионалне праксе, феријалне праксе и учења кроз рад (у даљем тексту: Правилник) је ближе дефинисање организације и реализације вежби, практичне наставе, практичне наставе у блоку, професионалне праксе, феријалне праксе и учења кроз рад.

Овим Правилником дефинише се начин организације свих видова наставе из стручних предмета школе, и то место, време, реализатор и групе ученика по одељењима.

Члан 2.

Опис појмова

Вежбе су вид наставе које се реализује у кабинетима школе са наставником, ветеринарској амбуланти и у школској економији, такође уз присуство наставника. Код вежби одељење се дели на две групе, сходно броју ученика.

Практична настава (у даљем тескту: пракса) је вид наставе који се реализује са наставником у школским кабинетима -учионицама, ветеринарској амбуланти и у школској економији, где се одељење дели у две групе или вид наставе који се реализује без наставника (координирана настава) код привредних субјеката према индивидуалном распореду.

Практична настава у блоку(у даљем тескту: пракса) је вид наставе који се реализује током целе недеље (30 радних часова) са наставником, а за ветеринарске техничаре 48 часова у школској ветеринарској амбуланти, кабинету ветерине и школској економији, као и 12 часова блок наставе ван школске установе (посете ВСИ, ЗОО вртovima, Ветеринарским факултетима...), у школским радионицама где се одељење дели у две групе или без наставника (координирана настава) код привредних субјеката према индивидуалном распореду.

Професионална пракса (у даљем тескту: пракса) је посебан наставни предмет. Овај вид наставе се реализује попут практичне наставе у блоку по правилу током летњих месеци закључно са даном који је дефинисан Правилником о календару васпитно- образовног рада за средње школе.Професионална пракса се оцењује (бројчано или описно). Ветеринарски техничари обављају професионалну праксу у трајању од 15 радних дана, током летњих месеци (после завршетка наставне године, до 15.августа), у ветеринарској школској амбуланти и економији школе или ветеринарским амбулантама и ветеринарским станицама на терену, као и ветеринарско-специјалистичким институтима.

Феријална пракса (у даљем тескту: пракса) је вид наставе која траје једну недељу током летњег распуста. Ученици се распоређују индивидуално током летњег распуста.

Учење кроз рад је организован процес током кога ученици, под непосредним вођством и надзором инструктора и уз праћење координатора учења кроз рад, у реалном радном окружењу код послодавца, а изузетно и у школи стичу компетенције прописане стандардом квалификације.

Одељења која имају феријалну и професионалну праксу током летњег распуста завршавају наставну годину раније, сходно броју недеља које проведу на феријалној и професионалној пракси (једна или две недеље, за ветеринарске техничаре 3 недеље, одн. 15 радних дана).

Вежбе код шумарског техничара реализује у кабинетима за шумарство, школском арборетуму, уз присуство наставника. Код вежби одељење се дели на две групе, сходно броју ученика. Извођење вежби потребно је усагласити са теоријском наставом.

Настава у блоку је облик наставе који подразумева реализацију часова једног одређеног стручног предмета један или више наставних дана (према предвиђеном плану и програму). Настава у блоку реализују наставник и помоћни наставник, у природном окружењу у зависности од наставног предмета (школски арборетум, Газдинска јединица, „Бубавица“, Предео изузетних одлика „Власина“, ЈП „Србијашуме“)

Настава у блоку се реализује у терминима које одређују временски услови и могућности школе

Члан 3.
Делови правилника
Саставни део овог Правилника јесу:

- 1) Списак привредних субјеката и ветеринарских установа за сваку школску годину са којима школа има потписане Уговоре о реализацији практичне наставе са радним временом;
- 2) Уговор и о реализацији практичне наставе са привредним субјектима-учење кроз рад,
- 3) Распоред и практичне наставе и блок наставе, распоред коришћења кабинета и ученика индивидуално и групно распоређених и
- 4) Обрасци и прилози који прате реализацију практичне наставе

Члан 4.
Годишњим планом рада Школе одређују се:

- 1) Привредни субјекти код којих се реализује настава у привреди;
- 2) Распоред и коришћења кабинета и школских радионица;
- 3) Распоред професионалне праксе;
- 4) Распоред блок наставе по одељењима и
- 5) Наставници који реализују све видове наставе из стручних предмета.

Члан 5

.Групе

Одељења се деле на две групе за вежбе и праксу.

Подела се врши на првом часу стручног предмета. По правилу групе су исте за све видове наставе. Подела се врши по азбучном реду.

Свака група има свог наставника који реализује вежбе и праксу.

Није дозвољено да се групе ученика у току наставне године мењају или ученици премештају из једне групе у другу групу, осим у оправданим случајевима по одобрењу директора.

Члан 6.

На почетку сваке школске године, организатор практичне наставе и вежби посећује свако одељење првог разреда и ученике информиса о следећем:

- 1) Специфичностима занимања/образовног профила;
- 2) Привредним субјектима где се реализују вежбе и пракса;
- 3) специфичностима појединих привредних субјеката/објеката где се реализују вежбе и пракса;
- 4) ризицима радног места (чита Акт о процени ризика).

Члан 7.

Ради реализације вежби и праксе наставник и ученици морају поседовати прописану радну униформу за одређени образовни профил, као и важећу санитарну књижицу за профиле који имају законску обавезу да имају овај документ.

Члан 8.

Радну униформу чине:

- 1) за образовни профил ветеринарски техничар:
радни мантил (обично беле боје), гумене чизме, заштитна маска, рукавице и капа.
- 2) за образовни профил кувар-девојке:
блуза у белој боји, панталоне у белој боји, кецеља, капа, кломпе
- 3) за образовни профил кувар-дечаци:
блуза у белој боји, панталоне у белој боји, кецеља, капа, кломпе
- 4) за образовни профил конобар-девојчице:
црна сукња или панталоне, бела кошуља са дугим рукавима-класична, црне ципеле,
- 5) за образовни профил конобар-дечаци:
црне панталоне-класичне, бела кошуља са дугим рукавима-класична, црне ципеле,
- 6) За образовни профил шумарски техничар потребно је:
радну оделу (обично зелене боје), гумене чизме, заштитни шлем, рукавице и флуоресцентни прслук.

Члан 9.

Трајање наставе

Час вежби траје 45 минута а часови праксе трају по 60 минута, а за ветеринарске техничаре такође 45 минута као и за шумарске техничаре. Ученици и наставник имају право на мале одморе између два часа у трајању од 5 минута и на велики одмор између другог и трећег часа у трајању од 20 минута.

Настава у блоку **која** се реализује у току једног дана траје 6 часа по 45 минута

Пракса код привредних субјеката траје 6 сати према радном времену привредног субјекта.

Радно време привредног субјекта, организатор практичне наставе и вежби је дужан да истакне на огласној табли школе.

Приликом реализације праксе у привредном друштву/објекту или у школским радионицама, због потреба процеса рада мали и велики одмор могу да се обједине у трајању колико збирно дају мали и велики одмори (највише 40 минута у континуитету).

Ученици у дуалном образовању извођење учења кроз рад имају у периоду од 08:00 до 20:00 часова, најдуже 6 (словима: шест) сати дневно, односно 30 (словима: тридесет) сати недељно;

Члан 10.

Ученик и наставнику дужни да дођу 15 минута пре почетка вежби, односно праксе, како би извршили неопходне припреме (пресвлачење у радну униформу и др.) за наставни процес.

Ученик који нема прописану радну униформу или му је радна униформа неуредна удаљује се са часа.

Уколико ученик отклони разлог због којег је био удаљен са часа, има право да присуствује следећем часу.

Члан 11.

Вежбе и пракса се реализују у специјализованим кабинетима/школским радионицама, школској-ветеринарској амбуланти, школској економији и привредним друштвима/објектима. Зато је потребно да наставник пре почетка наставе омогући ученицима да се пресвуку у радну униформу .

Наставник који реализује вежбе и праксу дужан је да упозори ученике да новац и друге вредне ствари држе код себе.

Наставник у школским радионицама и кабинетима води рачуна о кретању ученика током целе смене.

Није дозвољено да ученици у радној униформи излазе ван просторија школске кухиње у току трајања вежби и праксе.

Члан 12.

Изостајање

Свако изостајање ученика са вежби ,праксе, учења кроз рад наставник је дужан да евидентира у књизи евиденција (дневнику) и својој свесци за формативно оцењивање како би могао ученика да упуту на допунску наставу ради надокнаде пропуштених часова.

Изостајање са вежби и праксе правда одељењски старешина по истој процедури као и изостајање са других видова наставе.

Надзор над реализацијом учења кроз рад ученика обавља лиценцирани Инструктор у сарадњи са координатором учења кроз рад, запосленог у школи коју ученик похађа.

Члан 13.

Требовање средстава за рад и предмета рада учења

Наставник је дужан да се током наставног процеса држи плана и програма наставе .

Наставник који изводи наставу уз коришћење животних намирница дужан је да благовремено требају потребне намирнице и други материјал за рад.

Поједине животне намирнице се требају месечно, док се неке требају на 15 дана (зависно од могућности за правилно складиштење).

Наставник изводи наставу на смеру ветеринарски техничар, дужан је да благовремено требају опрему и материјал за извођење рада.

Строго је забрањено да ученици сами прибављају намирнице доношењем или куповином.

Члан 14.

Координирана настава

Координирана настава је настава која се реализује код послодаваца, а наставник који је задужен за тај вид наставе координира том наставом.

Учење кроз рад код Послодавца је обавезан сегмент у току школовања ученика за образовне профиле Кувар/Конобар ,у складу са стандардима квалификације и Планом и програмом наставе и учења .

Наставник, чији су ученици распоређени по идндивидуалном распореду код привредних друштава, у обавези је да ученике посети/обиђе послодавце код којих су распоређени .Наставник обавља разговор са особом задуженом за ученике у привредном друштву.Након обиласка свих ученика из своје групе, долази у школу и у књизи евиденције евидентира часове и евентуално одсутне ученике.

Евиденција се води дан за даном.

Након сваке реализоване праксе једном месечно , наставник је дужан да сачини извештај о реализацији овог вида наставе код послодаваца са конкретним запажањима, предлозима и сугестијама и овај извештај преда организатору практичне наставе и вежби.

На почетку сваког месеца ,до 5.у месецу се Канцеларији за дуално образовање шаље извештај о присутности ученика кроз учење кроз рад. На основу овог извештаја ученици добијају месечну надокнаду од МП-Канцеларије за дуално образовање. Послодавац исплаћује накнаду за учење кроз рад по сваком сату проведеном на учењу кроз рад у нето висини од најмање 70% минималне цене рада током једног календарског месеца,коју исплаћује ученику једном месечно најкасније до краја текућег месеца за претходни месец.

Учење кроз рад

Каријерно вођење и саветовање ученика у дуалном образовању

Члан 15.

Школа на састанку ученика,родитеља,послодаваца и чланова Тима за КВИС врши распоређивање ученика код послодаваца.

Одговорност ученика, школе и послодавца

Члан 16.

У дуалном образовању ученик похађа наставу у школи и учи кроз рад код послодавца, у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења.

Школа је одговорна за остваривање плана и програма наставе и учења у целости.

Школа остварује део плана и програма наставе и учења који се односи на теоријску наставу и вежбе и прати, у сарадњи с послодавцем, остваривање дела плана и програма наставе и учења који се односи на учење кроз рад код послодавца.

Послодавац остварује део плана и програма наставе и учења који се односи на учење кроз рад.

Послодавац је одговоран за систематично и квалитетно извођење учења кроз рад у складу са стандардом квалификације и планом и програмом наставе и учења и програмом реализације учења кроз рад.

Заштита права ученика

Члан 17.

Заштита права ученика у дуалном образовању остварује се у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, законом којим се уређује средње образовање и васпитање, законом којим се уређује област рада и заштите на раду, прописима којима се уређује забрана обављања опасног рада за децу и овим законом.

Током учења кроз рад код послодавца забрањени су дискриминација ученика, физичко, психичко, социјално, сексуално, дигитално и свако друго насиље, злостављање и занемаривање ученика, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања и другим законом.

УГОВОРИ У ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ

Члан 18.

Међусобни однос школе, послодавца и ученика, односно родитеља или другог законског заступника ученика, у дуалном образовању уређују се уговором.

Међусобни однос школе и послодавца уређује се уговором о дуалном образовању, а међусобни однос послодавца и ученика, односно родитеља или другог законског заступника ученика уређује се уговором о учењу кроз рад.

Члан 19.

Оцењивање

Након реализоване праксе наставник је у обавези да одржи састанак са својом групом ученика. На овом састанку наставник анализира дневник практичне наставе, анализира разговоре са особама које су задужене за ученике код послодаваца и предлаже ученицима оцену из тог дела наставе и то јавно са образложењем.

Мишљења и закључке анализа из претходног става овог члана евидентира у свесци за формативно оцењивање, а оцену евидентира у књизи евиденција у делу рубрике за оцене наставног предмета према ранијим договорима са наставницима који изводе друге видове наставе из стручних предмета у конкретном одељењу/ групи.

Коначну предложену оцену за крај полугодишта и наставне године изводе сви наставници који су реализовали све заступљене видове наставе из стручног предмета у конкретном одељењу.

Оцену физички у одговарајућу рубрику у књизи евиденције уноси наставник који реализује вежбе у том одељењу за ученике из своје групе.

Инструктор континуирано прати напредовања ученика у сарадњи с координатором учења кроз рад, у циљу стицања компетенција прописаних стандардом квалификације.

Оцењивање ученика врши се у складу с планом и програмом наставе и учења, законом и правилником којим се ближе уређује оцењивање ученика у средњем образовању и васпитању.

Члан 20.

Конфликтне ситуације

У случају да у току реализације праксе у привредним друштвима дође до конфликтних ситуација наставник задужен за ученика који је учествовао у конфликтној ситуацији процењује степен конфликта:

- 1) Први ниво решава сам наставник;
- 2) Други ниво решава организатор практичне наставе и вежби и
- 3) Трећи ниво решава управа школе.

Наставник је дужан да о насталој конфликтној ситуацији без обзира на степен, без одлагања обавести директора школе.

Члан 21.

Нестанак ствари ученика

У случају да ученику за време трајања вежби и праксе у кабинетима или учионицама нестане ствари, иако је упозорен да вредности држи код себе, наставник пријављује одмах нестанак полицији и о томе без одлагања обавештава директора школе.

Председник Школског одбора

Миљан Мишић